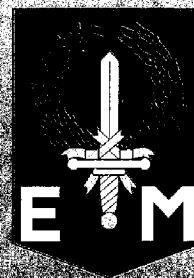

INFO-SCOOP

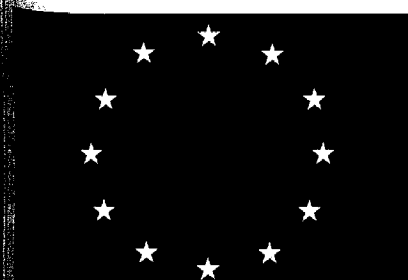
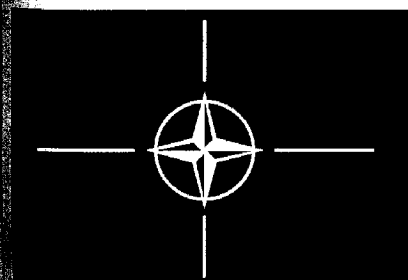

018258

69

INHOUDSOPGAVE

VAN DE REDACTIE	2
COLOFON	2
BALKAN UPDATE	3
BOSNIË HERZEGOVINA	3
KROATIË	5
SERVIË	6
OORLOGSTRIBUNAAL	8
SLOWAKIJE	10
"SLIMME BOMMEN"	11
MAAK EEN "DOMME" BOM "SLIM"	11
NAVIGATIESYSTEEM	11
INZET	12
EEN ANDERE LUCHTDREIGING?	12
WAT TE DOEN?	12

Sgt1 A. Wever

Voor u ligt de laatste Info-Scoop voordat ook bij ons de vakantieperiode aanbreekt. Vanaf begin september kunt u weer maandelijks de Info-Scoop verwachten.

In deze Info-Scoop worden de volgende onderwerpen behandeld:

-een Balkan update over de periode 1 mei tot 20 juni 1997

-een artikel over zogenaamde "Slimme bommen"

Smi G. Nieboer beschrijft in zijn artikel de nieuwsfeiten en achtergrondinformatie uit de Balkan-regio.

In Bosnië Herzegovina gaan de zaken nog steeds niet zo als ze in het vredesakkoord van Dayton zijn afgesproken. Dat is één van de redenen waarom minister Van Mierlo wil dat SFOR veel langer blijft dan tot juni 1998. In Kroatië heeft president Franjo Tudjman, zoals verwacht, de verkiezingen gewonnen. Hoe dit tot stand is gekomen leest u vanaf pagina 5. Ook in Servië is niet alles pais en vree. Met name in de Servische oppositiecoalitie is een sluimerend conflict geëscaleerd.

Aooi A.W. Breurkes vervolgt het onderwerp luchtdreiging met een artikel over slimme bommen. Door deze "slimme bommen" krijgt het fenomeen luchtdreiging een nieuwe dimensie. Vooral het financiële aspect speelt hierin een belangrijke rol.

Zoals aangegeven in de colofon is de Info-Scoop volledig samengesteld uit open bronnen. Indien er uwerzijds op- of aanmerkingen zijn over de inhoud van deze publicatie, wordt u verzocht contact op te nemen met één van de redactieleden van de Info-Scoop (zie colofon).

COLOFON

INFO-SCOOP is een maandelijks uitgave van 101 Mipel.

Adres: Simon Stevinkazerne, MPC 41 A, Postbus 9012, 6710 HC Ede

Telefoon: 0318-683050/3073/3023

Redactie: Maj H.J. Jacobs, Elnt P.W.T.S. Menting, Sgt1 A. Wever

De **INFO-SCOOP** wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie.

De inhoud van de **INFO-SCOOP** is volledig samengesteld uit open bronnen. Overname uit deze publikatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

BALKAN UPDATE

Smi G. Nieboer

Voor u ligt een overzicht van nieuwsfeiten en achtergrondinformatie van de Balkanregio over de periode van 1 mei tot 20 juni.

Voor dit overzicht is gebruik gemaakt van de Telegraaf, de Volkskrant, Elsevier, Times, The International Herald Tribune, Time Magazine, New York Times, alsmede teletekst, journaalbeelden en actualiteitenprogramma's.

BOSNIË HERZEGOVINA

SAMENWERKING IN MOSTAR NOG STEEDS SLECHT

In Mostar wonen de moslims op de oostelijke oever van de rivier de Neretva, die midden door de stad loopt. De Bosnische Kroaten wonen op de westelijke oever. De Kroaten eisen dat de oorlogsgraven, die onder andere in het park van Mostar op moslimgebied liggen, worden geruimd. Men wil dat alle mensen die tijdens de oorlog haastig zijn begraven,

worden opgegraven en met alle respect op de officiële kerkhoven ter aarde worden besteld. De huidige graven zouden te ondiep zijn en een gevaar vormen voor de volksgezondheid. Maar de moslims beschouwen het als de zoveelste poging van de Kroaten om Mostar definitief op te delen. Dit soort bizarre conflicten drijven de internationale gemeenschap tot wanhoop bij de uitvoering van het vredesakkoord van Dayton. Mostar is met zijn 70 duizend inwoners nog steeds de sleutel tot het vredesproces. Blijft de stad verdeeld, dan zal de Moslim-Kroatische Federatie niet tot leven komen; en zonder federatie zal de integratie van heel Bosnië zeker mislukken. De Europese Unie, die Mostar tweeënhalf jaar bestuurde, heeft de stad eind vorig jaar verbitterd verlaten. De EU spendeerde naar schatting 450 miljoen gulden om het multi-etnische en multiculturele karakter van Mostar te herstellen. De schade aan de infrastructuur is met dat geld verbazingwekkend snel hersteld, maar de tweedeling en haat duurt onverminderd

voort. Volgens de UNHCR zijn er het afgelopen jaar honderden moslimfamilies uit het westelijke stadsdeel verdreven; ondanks alle hulp zijn er maar enkelen teruggekeerd. De scheidslijn moet nog altijd vierentwintig uur per dag door Spaanse SFOR-militairen met hun pantserwagens worden bewaakt. Het centrale district, dat door de moslims en Kroaten samen zou worden bestuurd, bestaat enkel uit ruïnes. Hier wordt niet

gebouwd. De Kroaten hebben de ramen dicht-gemetseld en zijn niet vergeten sleuven open te laten die als schietgaten kunnen dienen. In het westelijke stadsdeel waan je je in Kroatië. Overal hangen vlaggen met het Kroatische wapen, de winkels accepteren alleen Kroatisch geld. De mensen kijken naar de Kroatische televisie, hebben Kroatische paspoorten en mochten zelfs stemmen in de Kroatische verkiezingen van 15 juni jl. Er wonen meer dan 17 duizend Kroaten die van elders voor de moslims zijn gevlucht en een diepe haat koesteren tegen de mensen met wie ze de stad, volgens de internationale gemeenschap, zouden moeten delen. In het oostelijke stadsdeel zijn de straten overvol. Uit de hele streek zijn moslims voor de etnische zuiveringen hier naartoe gevlucht. In de straten wappert de Bosnische vlag, er wordt betaald met Bosnische dinars.

WERELDBANK SCHORT LENINGEN OP

De wereldbank heeft alle leningen aan Bosnië Herzegovina opgeschort en verleent ook geen medewerking meer aan nieuwe wederopbouwprojecten, omdat Bosnië zijn verplichtingen jegens de Wereldbank niet nakomt. De Bosnische regering is de Wereldbank 8 miljoen dollar schuldig en heeft die niet op tijd terug betaald. De Wereldbank verleende Sarajevo een uitstel van dertig dagen, maar die periode verstreek op 13 juni zonder dat het geld was binnengekomen. Daarop heeft de bank besloten de komende 45 dagen geen betalingen naar Sarajevo meer over te maken en geen goedkeuring te verlenen aan vier projecten voor de wederopbouw. Bosnië Herzegovina moet twee miljard dollar betalen — het aandeel van de republiek in de buitenlandse schuld van ex-Joegoslavië — en is de Wereldbank ook de terugbetaling van een lening van 680 miljoen dollar schuldig. Bosnië kan de 8 miljoen dollar niet betalen omdat de Bosnische Serviërs niet met hun aandeel over de brug komen. De Wereldbank hoopt dat het probleem wordt opgelost voordat op 24 juni in Brussel de

• Slechts weinigen durven de oversteek over de rivier Neretva, die het Kroatische en moslim-deel van de stad Mostar scheidt, nog te wagen. FOTO: Reuter

de Telegraaf

donorconferentie begint. De Bosnische nalatigheid kan ondermijnend werken op de bereidheid van de internationale gemeenschap om geld voor Bosnië op tafel te leggen. Het is de bedoeling in Brussel 1,4 miljard dollar bijeen te brengen.

MEER MILITAIRES NAAR BOSNIË

Het aantal militairen van SFOR zal tegen de tijd dat de gemeenteraadsverkiezingen in september 1997 worden gehouden, mogelijk worden uitgebreid met 3000 manschappen. Deze extra militairen zijn nodig ter bescherming van de burgers die willen gaan stemmen. De Amerikaanse generaal George Joulwan (commandant van de NAVO-troepen in Europa) wacht nog met het doen van een definitieve uitspraak. Deze uitspraak wordt eind juni verwacht. Op 12 juni heeft minister Voorhoeve (Defensie) aan de Nederlandse regering voorgesteld om 270 extra militairen, voor zes weken, ter versterking naar Bosnië te sturen. De Nederlandse bijdrage bestaat uit een versterkte compagnie mariniers, voorzien van mortieren en pantservoertuigen, militairen van het Explosieven Opruimings Commando, twee verkenningsploegen van het korps commandotroepen, helikopterbemanningen en onderhoudspersoneel voor drie helikopters. De NAVO zegt vijf extra bataljons nodig te hebben. Op dit moment zijn 31.000 vredessoldaten uit 34 verschillende landen in Bosnië Herzegovina.

LANGER VERBLIJF VAN SFOR IN BOSNIË

Minister Van Mierlo van Buitenlandse Zaken wil dat SFOR veel langer blijft dan tot juni 1998. Hij waarschuwt voor een machtsvacuüm in het land. De pacificatie van Bosnië verloopt volgens de minister trager dan verwacht. Van Mierlo constateert dat de vrede in Bosnië nog geenszins stabiel is. Het opnieuw uitbreken van de oorlog sluit hij niet uit. De voormalige oorlogspartijen wapenen zich nu al voor het mogelijke vertrek van SFOR in 1998. De Duitse minister

van Buitenlandse Zaken Kinkel gelooft niet dat duizenden buitenlandse militairen op den duur de vrede en wederopbouw van Bosnië kunnen garanderen. SFOR kan slechts de basis zijn voor de opbouw van de democratie en een vrijemarkteconomie, aldus de minister. Volgens Kinkel is het een onmogelijke taak voor de internationale gemeenschap om te bewerkstelligen dat de drie bevolkingsgroepen in Bosnië gezamenlijk verantwoordelijkheid op zich nemen voor de wederopbouw. Dat moeten ze zelf doen.

BULGAREN IN SFOR

Minister Voorhoeve van Defensie en zijn Bulgaarse collega Ananiev hebben een overeenkomst getekend over de deelname van Bulgaarse militairen aan SFOR in Bosnië. Het gaat om 35 leden van de genie, die deel zullen uitmaken van het Nederlandse SFOR-contingent. Zij zullen in Bosnië Herzegovina werkzaamheden gaan verrichten ten behoeve van de Nederlandse eenheden. Ananiev bedankte Nederland voor zijn bijdrage aan de training van de genisten en aan de kosten voor hun legering in Bosnië. Het peloton bestaat uit elektriciens, loodgieters en timmerlieden. De opleiding vond plaats bij 101 Divisiegeniegroep in Wezep.

DEFENSIE CHECKT BODEM IN BOSNIË HERZEGOVINA

Op alle locaties in Bosnië waar Nederlandse militairen zijn gestationeerd, stelt Defensie een onderzoek in naar eventuele vervuiling. Er worden zogenaamde "nulmetingen" uitgevoerd om de mate van vervuiling te bepalen, zo kondigde staatssecretaris Meijling van Defensie op een congres van een militaire vakbond aan.

Reden voor het onderzoek zijn de gezondheidsklachten waarmee 350 militairen terugkeerden, die tot 1996 in een cokesfabriek in Lukavac waren gelegerd.

TERUGKEER VAN VLUCHTELINGEN TEGENGEWERKT

De terugkeer van vluchtelingen naar

hun vroegere woonplaats wordt structureel tegengewerkt door Bosnische Kroaten. Zo werden begin mei in de West-Bosnische stad Drvar vijftig Servische huizen verwoest of beschadigd. De Kroatische politie greep niet in bij het vernielen van de woningen. Volgens de VN ging het om een georganiseerde actie. De vernielde huizen zijn van gevluchte Bosnische Serviërs. Drvar was voor de oorlog overwegend Servisch. De stad wordt thans in meerderheid bewoond door Bosnische Kroaten. De spanningen dreigen nog te zullen oplopen wanneer Kroatië deze zomer het laatste stukje grondgebied terugkrijgt (Oost-Slavonië) dat tijdens de oorlog door Serviërs werd bezet. In dat gebied leven momenteel veel Serviërs die in 1995 zijn gevlucht bij de Kroatische herovering van de Krajina. Europees commissaris Hans van den Broek, heeft in Sarajevo het gebrek aan medewerking van de Bosnische autoriteiten bij het repatriëren van de vluchtelingen gehekeld. Bosnische vluchtelingen kunnen niet naar hun land worden teruggestuurd zolang de van oorlogsmisdaden beschuldigde Servische leider Karadzic niet is opgepakt en overgebracht naar het Joegoslavië-tribunaal. Hierdoor komt de buitenlandse hulp in het geding als zij zich niet anders opstellen, zo waarschuwde Van den Broek. Hij was samen met Klaus Kinkel, de Duitse minister van Buitenlandse Zaken, in Sarajevo om te spreken over de wederopbouw en de terugkeer van vluchtelingen. Alhoewel Karadzic nog steeds invloed heeft, is zijn macht tanende.

BUNDESWEHR HELPT VLUCHTELINGEN TERUGKEREN

Duitsland zal zijn SFOR-troepen in Bosnië Herzegovina inzetten om een veilige terugkeer van de in de Bondsrepubliek verblijvende vluchtelingen te garanderen. In Duitsland zitten zo'n 300.000 Bosnische vluchtelingen en Bonn wil deze mensen zo snel mogelijk repatriëren. Maar er is kritiek op deze plannen, met name van de Verenigde Staten, omdat de situatie in

Bosnië niet veilig zou zijn. Ondertussen dreigen grote aantallen Bosnische vluchtelingen uit Duitsland naar Nederland uit te wijken. De stroom weggestuurde vluchtelingen komt langzaam op gang. De Nederlandse regering vreest dat zij voor een nieuw opvangprobleem wordt geplaatst. Tegen de wens van de UNHCR, om de vluchtelingen uit Duitsland naar Bosnië Herzegovina terug te laten keren, is Duitsland begonnen met het terugsturen van vluchtelingen

BOSNISCHE SERVIËRS TREKKEN PLAN IN

De Bosnische Serviërs hebben hun instemming met een belangrijk economisch integratieplan ingetrokken. Het integratieplan is cruciaal voor de wederopbouw van Bosnië en voor het welslagen van een al herhaaldelijk uitgestelde donorconferentie. Het plan voorziet in de oprichting van een centrale Bosnische bank en een eenheidsmunt. Omdat onderdelen van het akkoord strijdig zouden zijn met het akkoord over economische samenwerking met Joegoslavië, werd het integratieplan ingetrokken. Het gaat met name over de afspraak in het plan over de harmonisatie van de douanetarieven in de Servische Republiek en de Moslim-Kroatische Federatie. Het akkoord over economische samenwerking tussen de Servische Republiek en Joegoslavië is door de Bosnische moslims en Kroaten en door de internationale gemeenschap scherp veroordeeld als strijdig met het vredesakkoord van Dayton. De Servische Republiek is geen staat en kan een dergelijk verdrag niet sluiten, al helemaal niet zonder consultatie of tegen de zin van de Moslim-Kroatische Federatie en de centrale Bosnische regering. De Bosnische Serviërs riskeren daarmee dat het geld, dat via de nog te houden internationale donorconferentie moet vrijkomen, mis te lopen. Dit geld hebben zij hard nodig voor de opbouw van hun deel van Bosnië. Volgens waarnemers in Sarajevo is Radovan Karadzic de drijvende kracht achter de beslissing. Karadzic zou zowel politieke als economische bezwaren

hebben tegen het plan omdat het plan zijn monopoliepositie t.a.v. de import en verkoop van sigaretten, benzine en bouwmaterialen in de Servische Republiek bedreigt. Karadzic deelt dat monopolie samen met Momcilo Krajisnic, de co-president van Bosnië, die - in strijd met de wet en tegen de zin van Biljana Plavsic - namens de Servische Republiek het integratie akkoord met Joegoslavië heeft ondertekend.

KROATIË

AANVAL OP CONCURRENT VAN PRESIDENT TUDJMAN

Vlado Gotovac (67), een van de belangrijkste concurrenten van de Kroatische president Tudjman in de presidentsverkiezingen, is op vrijdag 6 juni door een militair aangevallen. Gotovac, een welbespraakt filosoof met een lange staat van dienst als voorvechter voor Kroatië, wilde beginnen aan zijn toespraak op een verkiezingsbijeenkomst in de havenstad Pula toen een legerkapitein op het podium sprong en hem een klap met zijn riem verkocht. Gotovac viel tegen een luidspreker, was kort buiten bewustzijn, maar maakte ondanks zijn verwondingen zijn speech af. In het ziekenhuis werd een hersenschudding geconstateerd. Het ministerie van Defensie, een bolwerk van de nationalistes, verklaarde dat de kapitein dronken was geweest. De man werd onmiddellijk gearresteerd en is

geschorst in afwachting van zijn berechting. De Kroatische televisie, stevig in handen van Tudjmans partij, schildert de oppositiekandidaten vaak af als staatsvijanden. Ook een verkiezingsbijeenkomst van de andere oppositiekandidaat, Zdravko Tomac van de linkse Socialistische Partij, werd verstoord. In Split brachten een tiental oorlogsveteranen de Hitler-groet en zongen fascistische liederen.

TUDJMAN ZEKER VAN NIEUWE TERMIJN ALS PRESIDENT

President Franjo Tudjman (75) heeft, geheel volgens verwachting, met grote overmacht op 15 juni de presidentsverkiezingen in Kroatië gewonnen. Tudjman won 61,4 procent van de stemmen. De opkomst lag rond de 57 procent, beduidend minder dan de 70 procent die door het kamp van Tudjman was voorspeld. De twee rivalen van Tudjman, Zdravko Tomac en Vlado Gotovac, bleven steken op respectievelijk: 21,1 en 17,5 procent van de stemmen. De absolute meerderheid voor Tudjman maakt een tweede ronde overbodig. De zege van Tudjman betekent de continuïteit van het beleid waarmee hij heeft gezorgd voor het herstel van de democratische orde en stabiliteit in het land. De verkiezingen waren vooraf scherp bekritiseerd vanwege manipulaties door Tudjman. Waarnemers van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) hebben zware

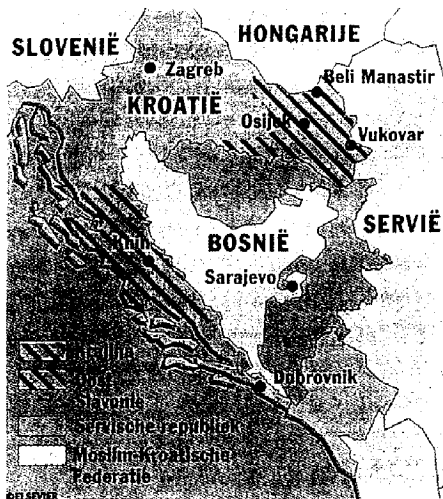
Franjo Tudjman, newly re-elected as president of Croatia, welcoming Carl Bildt of Sweden, the United Nations representative for Bosnia-Herzegovina, into his office in Zagreb

International Herald Tribune

kritiek geuit op het verloop van de presidentsverkiezingen. De waarnemers spraken na afloop over "tekortkomingen" en "oneerlijke" verkiezingen door de eenzijdige aandacht die de campagne van de zittende president Tudjman in de media kreeg. De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Albright heeft zich aangesloten bij de mening van de OVSE. OVSE-waarnemers die de zendtijd registreerden die Tudjman en zijn rivalen in de campagne op radio en televisie hadden gekregen, zeiden dat de zittende president driehonderd maal zoveel zendtijd had als zijn tegenstanders Tomac en Gotovac. De voormalige Amerikaanse senator Paul Simon, die de leiding had over de OVSE-missie, noemde de verkiezingen "vrij maar oneerlijk". Simon maakte gewag van "fundamentele tekortkomingen" in de campagne en zei dat de verkiezingen door de eenzijdige berichtgeving van de media niet hadden beantwoord aan "de minimumnorm voor democratie". Hij waarschuwde dat Kroatië de economische gevolgen zal ondervinden als het politieke klimaat niet verbetert.

OOST-SLAVONIË

Westerse diplomaten hebben laten doorschemeren dat de Verenigde Naties waarschijnlijk in juni zullen besluiten het mandaat van de vredesmacht in Oost-Slavonië met zes maanden te verlengen, omdat het westen niet tevreden is over de mensenrechtensituatie in Kroatië. Oost-Slavonië is het laatste stukje Kroatië dat de Serviërs nog niet hebben teruggegeven. De overdracht moet op 15 juli plaatsvinden. Uitstel zou tegemoetkomen aan de Serviërs in het gebied, die bang zijn voor wraak van de Kroaten. Kroatië heeft een slechte reputatie als het gaat om de behandeling van etnische Serviërs die naar Kroatië willen terugkeren. De Kroatische president Tudjman heeft beloofd dat hij voorwaarden gaat scheppen waardoor alle etnische minderheden in zijn land in vrede kunnen leven.

Elsevier

TREIN VAN DE VREDE IN VUKOVAR

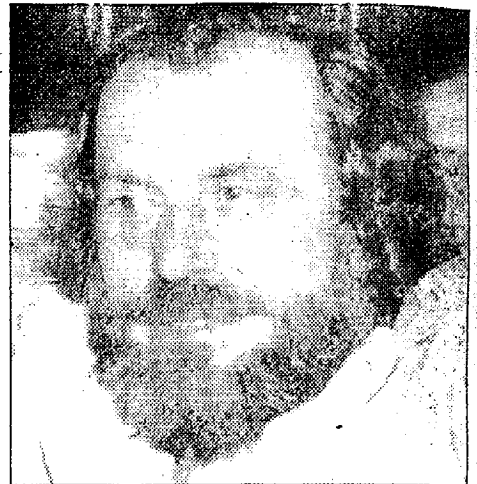
Met een triomfantelijke treintocht heeft president Tudjman op 10 juni de overwinning in de oorlog tegen de Serviërs gevierd. Met bijna de hele Kroatische elite aan boord reed "de trein van de vrede" van Zagreb naar Vukovar, de Donaustad die in het najaar van 1991 door de Serviërs werd veroverd en binnenkort weer onder Kroatisch bestuur komt. Een zichtbaar vergenoegde Tudjman liet zich in Vukovar voor het kapotgeschoten station toejuichen door de passagiers van de trein. De president sprak verzoenende woorden tegen de 130 duizend Serviërs die in Vukovar en de rest van Oost-Slavonië wonen. De slag om Vukovar was één van de dieptepunten in de Servo-Kroatische oorlog. Het Joegoslavische Volksleger (VJ) bombardeerde het stadje tot puin, waarna de hele Kroatische bevolking met behulp van Servische milities werd verdreven. Honderd duizend Kroaten uit Oost-Slavonië moesten vluchten. Voor de Kroaten is Vukovar het symbool van hun lijden. Grote gedeelten van de treinreis werden live op de staats-tv uitgezonden. Bij aankomst van de trein in Vukovar stonden alleen enkele tientallen speciaal uitgenodigde Serviërs te wachten. Het station was hermetisch afgesloten door de VN-troepen die in Oost-Slavonië zijn gelegerd. De blauwhelmen hielden een paar honderd boze Serviërs met een Servische vlag op afstand. Ze konden niet verhinderen dat opgeschoten jongeren de

trein op de terugweg met stenen bekogelden.

SERVIË

CONFLICT IN SERVISCH OPPOSITIE

Het sluimerende conflict tussen twee van de drie leiders van de Servische oppositiecoalitie Zajedno, is op 27 mei geëscaleerd. Vuk Draškovic eiste

• Vuk Draškovic

de Telegraaf

het aftreden van Zoran Djindjic als burgemeester van Belgrado.

• Zoran Djindjic

De telegraaf

Draškovic, leider van de Servische Vernieuwingsbeweging SPO, verweet Djindjic, leider van de Democratische Partij, te flirten met de regerende socialistische partij van president Milošević, de man tegen wie Zajedno van november vorig jaar tot februari elke dag heeft gedemon-

streerd. De voorzitter van de gemeenteraad, SPO-voorman Spasoje Krunic, zei dat een aftreden van Djindjic "in het belang van Belgrado en van Zajedno" zou zijn. De twee leiders, die zo lang hand in hand de demonstraties aanvoerden, rollen nu ruziënd over straat. Vesna Pesic houdt zich redelijk afzijdig.

• Vesna Pesic

De Telegraaf

Zajedno ooit opwierp heeft zij eigenhandig afgebroken.

MILOSEVIC WIL NU PRESIDENT VAN DE FEDERALE REPUBLIEK JOEGOSLAVIE WORDEN

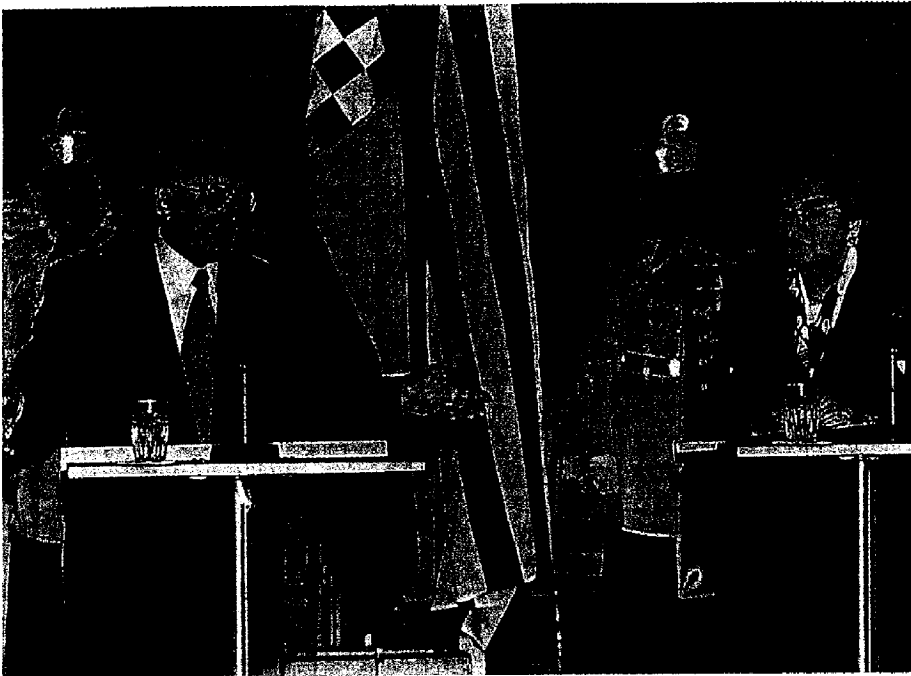
Slobodan Milosevic: ...

Times

President Slobodan Milošević is officieel kandidaat voor het presidentschap van de Federale Republiek Joegoslavië (Servië en Montenegro) op 26 juni. Vice-voorzitter Milorad Vucelic van de Socialistische Partij in Servië verklaarde dit op 5 juni voor het onafhankelijke televisiestation BK. Het mandaat van de huidige president van Joegoslavië, Zoran Lilic, een politiek weinig betekenisvolle functionaris, loopt op 25 juni af. Hij kan niet meer worden herkozen. Milošević is inmiddels twee termijnen president van Servië en ook hij kan volgens de (Servische) grondwet niet meer worden herkozen voor zijn huidige ambt. De keuze voor Milošević zou een garantie betekenen voor het versterken van de Joegoslavische federatie, want Milošević wordt zonder twijfel gesteund door de burgers van Servië. De president van de federatie heeft grondwettelijk weinig macht. Daarom wil Milošević wijzigingen in de grondwet aanbrengen, die voorzien in een uitbreiding van de bevoegdheden

van de federale president. Voor die grondwetswijzigingen heeft hij echter de instemming van de partner van Servië in de federatie, Montenegro, nodig. Volgens artikel 97 van de grondwet moet het staatshoofd worden gekozen door de afgevaardigden van de twee kamers van het federale parlement. Maar de premier van Montenegro, de jonge hervormer Milo Djukanovic, behoort tot de felste critici van Milošević en is tegen aanpassing van de grondwet. Milošević wil directe verkiezingen omdat hij niet meer kan rekenen op een overtuigende meerderheid in het parlement, waarin Montenegro over net zoveel stemrecht beschikt als het veel grotere Servië. Bij een landelijke directe verkiezing zou Montenegro, wiens bevolking nog geen tiende bedraagt van die van Servië, nauwelijks gewicht in de schaal leggen. Een versterking van het Joegoslavische presidentschap zou bovendien ingaan tegen het streven van Montenegro zijn autonomie in de federatie te versterken. Een poging van de regerende Servische socialistische partij, om de Montenegrijnse socialisten over te halen de plannen van Milošević te steunen, is inmiddels mislukt. Een definitief standpunt willen de Montenegrijnse socialisten pas op 23 juni innemen. Inmiddels heeft de voltallige oppositie in Montenegro zich ook tegen de verkiezing van Milošević en de grondwetswijzigingen uitgesproken. Naarmate de limiet van 23 juni nadert, loopt de spanning op: velen in Montenegro houden rekening met de mogelijkheid dat Milošević met een truc op de valreep zijn verkiezing veilig stelt. In de hoofdstad Podgorica doen geruchten de ronde over een mogelijke militaire coup van Milošević en Bulatovic tegen de premier en de regering. Oppositieleider Novak Kilibarda wist op 18 juni te melden dat de Joegoslavische Militaire Raad op 12 juni tot zo'n staatsgreep heeft besloten en dat het Tweede en het Derde Leger, met het oog op de coup, in staat van paraatheid zijn gebracht.

Hoop op een betere toekomst hebben veel Serviërs dan ook niet meer. Momenteel wordt er weer druk gedemonstreerd in Belgrado, maar het gaat al lang niet meer om hogere idealen. Men wil eenvoudigweg geld zien. Zo'n tweeduizend mensen vroegen zich af waarom ze sinds maart geen pensioen meer hebben ontvangen. Artsen staken omdat ze al drie maanden geen salaris meer hebben gekregen en bovendien hun werk niet goed kunnen doen omdat het hun aan de meest elementaire medicijnen ontbreekt. De ideeën van de winter: erkenning van de verkiezingsuitslag, persvrijheid, een op Westerse leest geschoelde maatschappij, zijn met de winter verdwenen en hebben plaats gemaakt voor zorg om het dagelijkse brood. De studenten die altijd hardnekkig hun eigen demonstraties hielden omdat ze Zajedno niet vertrouwden, hebben gelijk gekregen. Grote winnaar is natuurlijk de dictatoriale president Milošević. Zijn val, die tijdens de winter werd voorspeld, is verleden tijd. De laatste opiniepeiling geeft aan dat hij bij de verkiezingen in het voorjaar weer op de meeste stemmen zal rekenen. De obstakels die

President Tudjman en Madeleine Albright voor het oog van de wereld

Elsevier

ALBRIGHT HEKELT KROATEN EN SERVIËRS

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Madeleine Albright, heeft op 31 mei de machthebbers in Zagreb en Belgrado ongenadig de les gelezen. Albright dreigde in Zagreb in een gesprek met de Kroatische president Franjo Tudjman met economische en diplomatieke sancties tegen Kroatië als Tudjman zich blijft verzetten tegen de terugkeer van gevluchte Kroatische Serviërs en de uitlevering van Kroatische oorlogsmisdadigers. De enige concessie die Tudjman aan Albright deed was de belofte een brug tussen Brcko en Kroatië te heropenen. Die belofte werd op 1 juni ingelost toen Albright zelf de nieuwe verbinding opende. Albright heeft aansluitend in Belgrado president Milošević ontmoet. Haar woordvoerder Burns omschreef het gesprek later als "het hardste" sinds het begin van haar ministerschap. Ze verweet Milošević nalatigheid bij de uitlevering van oorlogsmisdadigers, de terugkeer van vluchtelingen en het gebrek aan democratie in Servië. Ze verzekerde hem dat van een normalisering van de relaties of een terugkeer van Servië in de internationale gemeenschap geen sprake kan zijn zolang hij niet aan de

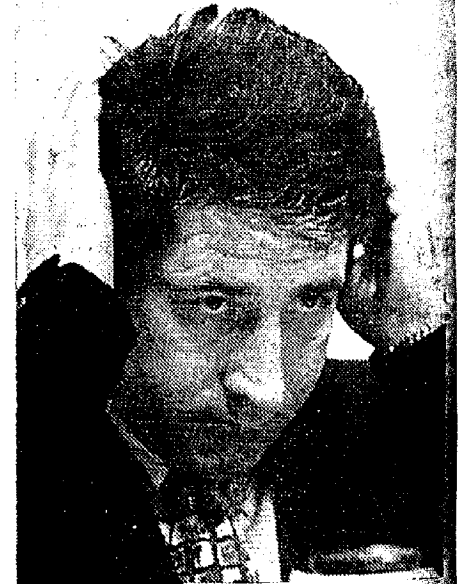
voorwaarden voldoet. Wordt de multi-etnische samenleving niet hersteld, zei Albright, dan komt er geen Amerikaanse hulp meer. Ze eiste de uitlevering van vijf met name genoemde oorlogsmisdadigers: Radovan Karadzic, drie Joegoslavische generaals die in 1991 de Kroatische stad Vukovar hebben platgegooid en Zeljko Raznjatovic, alias Arkan, een berucht paramilitaire leider. Milošević gaf echter geen krimp en weigerde elke concessie, zo moest Albright na afloop toegeven. De hernieuwde Amerikaanse bemoeienis is vooral een tactische keuze. Door aanvankelijk alle nadruk te leggen op de vertrekdatum van de troepen, probeerde Washington de politici op de Balkan een gevoel van urgentie in te blazen. Op een Cyprus-oplossing (permanente stationering van vreemde troepen) zouden ze immers nooit mogen rekenen. Het grote probleem van Dayton was lange tijd dat de moslims het verdrag beschouwden als een blauwdruk om heel Bosnië te herenigen, terwijl de Serviërs het zagen als een erkenning van hun mini-staatje door het Westen. De aanwijzingen worden steeds sterker dat ook in kringen van de moslimregering in Sarajevo wordt gezocht naar arrangementen met de Kroaten en de

Serviërs, die leiden tot een eigen moslimstaat. De Kroaten en Serviërs zouden hiervoor land moeten opgeven in ruil voor toestemming van Sarajevo om zich met hun moederland te verenigen.

OORLOGSTRIBUNAAL

OORLOGSTRIBUNAAL DOET UITSPRAAK

De Bosnische Serviër Duško Tadic is door het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië, schuldig bevonden aan twee moorden, mishandeling en vervolging van de moslimbevolking in Noordoost Bosnië, een misdaad tegen de mensheid.

Dusan Tadic

de Volkskrant

De strafmaat wordt op 1 juli bepaald. Tadic werd op 13 februari 1994 in Duitsland gearresteerd en twee maanden later aan het tribunaal uitgeleverd. Een jaar na zijn arrestatie werd hij aangeklaagd voor oorlogsmisdaden in de gevangenkampen in Noord-oost-Bosnië. Bij zijn voorgeleiding verklaarde Tadic onschuldig te zijn aan de misdaden die hem ten laste waren gelegd. Zijn proces begon op 7 mei 1996 en duurde in totaal 78 dagen, verdeeld over ruim zes maanden. De aanklager presenteerde 78 getuigen à charge, de verdediging kwam met veertig getuigen, van wie negen via een videoverbinding met de

Bosnische stad Banja Luka. Getuigen hadden van de Bosnische autoriteiten geen toestemming gekregen het land te verlaten of waren bevreesd door het tribunaal in hechtenis te worden genomen.

lig te melden bij het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag. Dat heeft het Joegoslavische weekblad Argument gemeld. Karadzic zou willen aantonen dat hij tegen de oorlog was en voorstander van een vreedzame opde-

worden overhandigd aan het Joegoslavië-tribunaal. Het materiaal van Britse en Amerikaanse geheime diensten zou Milošević betrokkenheid aantonen bij de etnische zuiveringen door Bosnische Serviërs in 1992.

de Volkskrant

MACHT OP KARADZIC VERSCHERPT

Het net rond de voormalig Bosnisch-Servische leider Radovan Karadzic wordt verder aangetrokken. De residentie van Karadzic in Pale is de afgelopen periode versterkt en de Bosnisch-Servische politie is bijzonder nerveus, melden bewoners van het bergdorp in de buurt van Sarajevo. De Amerikaanse regering heeft onlangs besloten om Karadzic bij de eerstvolgende gelegenheid te arresteren. SFOR heeft opdracht vermeende oorlogsmisdadigers te arresteren als ze hen zien, maar tot nu toe kan Karadzic zich elke dag ongestoord naar zijn kantoor in Pale begeven.

KARADZIC VRIJWILLIG NAAR TRIBUNAAL?

Karadzic zou bereid zijn zich vrijwil-

ling van Bosnië Herzegovina. Het blad meldt dat Karadzic zijn beslissing heeft meegedeeld aan leden van de in de Republika Srpska regerende Servische Democratische Partij (SDS). Volgens bronnen in Pale is Karadzic er geestelijk slecht aan toe en zoekt hij raad bij waarzeggers. Karadzic was van 1992 tot 1996 president van de Republika Srpska. Onder zware internationale druk verdween hij van het politieke toneel.

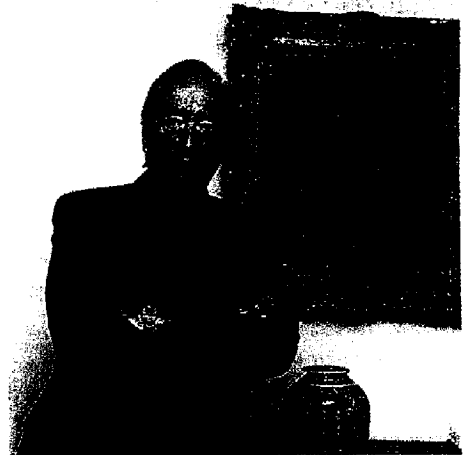
MILOSEVIC

De Britse krant The Observer heeft bericht dat de voormalige Britse minister van Buitenlandse Zaken, Rifkind, een onderzoek naar oorlogsmisdaden tegen de Servische president Milošević heeft gedwarsboomd. Rifkind zou hebben voorkomen dat belastend materiaal over Milošević zou

BILDT VREEST NIEUWE OORLOG IN BOSNIË

“Het broze bestand in Bosnië kan breken als SFOR zich terugtrekt”. Internationaal gezant Carl Bildt heeft dit onlangs verklaard. “Als we weggaan valt de zaak uit elkaar.” Volgens de Zweed, is het van groot belang dat de door de NAVO geleide 31.000 man sterke troepenmacht zich aan Bosnië blijft committeren, zodat de lokale leiders niet de neiging krijgen de oorlog te hervatten.

OPVOLGER VAN CARL BILDT

Elsevier

De Spanjaard Carlos Westendorp is benoemd tot internationale hoge gezant voor Bosnië. Hij volgt de Zweed Carl Bildt op, die heeft aangegeven dat hij na anderhalf jaar zijn taak wil neerleggen. De benoeming van Westendorp die op 20 juni 1997 van kracht werd, vond plaats op 30 mei in het Portugese Sintra, tijdens een bijeenkomst van de internationale stuurgroep die toeziet op het vredesproces in Bosnië. Westendorp zei dat hij na zijn aantreden zal pogen leiders in ex-Joegoslavië te overtuigen van de noodzaak om van oorlogsmisdaden verdachte personen uit te leveren voor berechting bij het internationale tribunaal in Den Haag. Mocht dat niet lukken dan zijn er an-

dere argumenten, zei Westendorp. De tweede optie is druk. Diegenen die hun verplichtingen nakomen zullen al onze steun genieten en zij die dat niet doen krijgen geen enkele steun.

SLOWAKIJE

Nog geen 10 procent van de Slowaakse kiezers heeft op 23 mei

deelgenomen aan het referendum over de NAVO. Daarmee hebben de Slowaken massaal gehoor gegeven aan de oproep van de oppositie en van president Michal Kovac om het referendum te boycotten. Volgens de oppositie had de volksraadpleging alle geldigheid verloren nadat de regering eigenmachtig de stemformulieren had teruggenomen en nieuwe had laten

verspreiden, waarop één, voor de regering-Meciar hinderlijke vraag, ontbrak. Voor de oppositie was het weg blijven van de kiezers een schrale troost, naast het besef dat Slowakije, na deze stunt van de regering-Meciar, haar toetreding tot de NAVO wel kan vergeten. Een goede opkomst zou Slowakije een goede kans op toetreding hebben geboden.

"SLIMME BOMMEN"

Aooi A.W.Breurkes

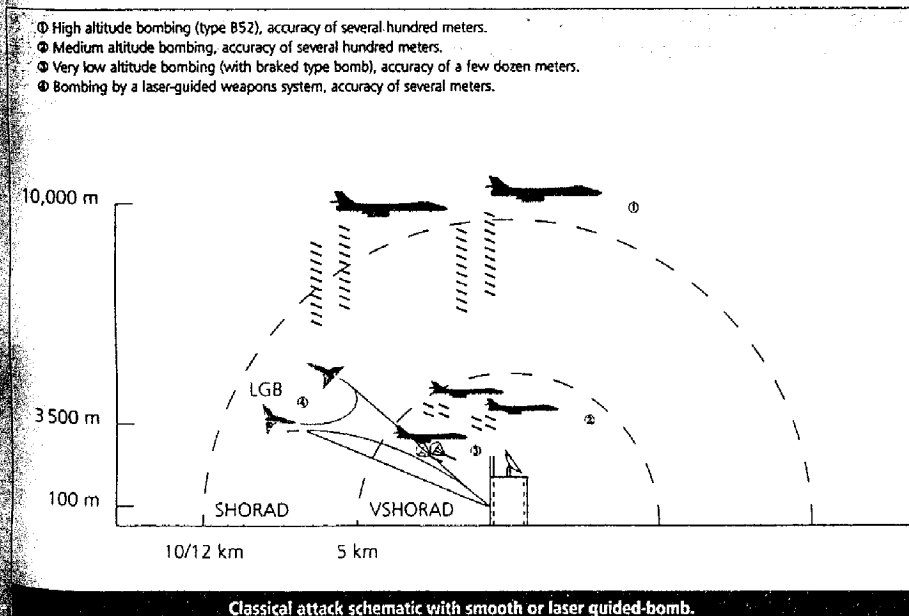
Tekst en fotomateriaal is afkomstig uit Defense Decision, februari 1996.

Op 30 augustus 1995 voerde een Franse Mirage 2000 een luchtaanval uit in de omgeving van Pale. Bij deze aanval werden vrijvallende bommen gebruikt. De Mirage kwam tijdens het uitvoeren van deze aanval binnen het bereik van de luchtverdedigingsmiddelen (kanonsystemen) van de Bosnische Serviërs en werd neergeschoten. Een verlies, dat waarschijnlijk voorkomen had kunnen worden als de luchtmacht een bom had kunnen gebruiken, die gelanceerd kon worden van een veilige afstand en geheel zelfstandig op zijn doel was afgegaan. Een aantal landen, waaronder Frankrijk, beschikken op dit moment over een dergelijk wapensysteem (APACHE) om dit probleem het hoofd te kunnen bieden. Dit wapensysteem is te kostbaar om een enkel, relatief klein doel, uit te schakelen en men is daarom al sinds de Golfoorlog bezig om de "domme" vrijvallende bommen "slim" te maken.

MAAK EEN "DOMME" BOM "SLIM"

Op dit moment heeft men de beschik-

foto 1

king over vrijvallende bommen en TV- of Lasergeleide bommen. Deze bommen moeten nog steeds door de piloot naar het doel worden geleid. Deze wijze van optreden verplicht de piloot het doel op te sporen. In deze fase kan hij zelf ook worden waargenomen en door de aanwezige luchtverdedigingsmiddelen worden bestreden (zie foto 1). Dit is voor de piloot geen comfortabele situatie. De ideale oplossing is bommen te ontwikkelen, die vanaf een veilige afstand ingezet kunnen worden; het zogenaamd "Fire and Forget" principe. Om dit te realiseren wordt er gebruik gemaakt van "domme" bommen, die een technische aanpassing krijgen. Gezien de huidige defensiebezuinigingen mogen de kosten niet te hoog worden. Het gaat hier om enkele duizenden domme bommen, die nog steeds in het wapenarsenaal van veel landen aanwezig zijn.

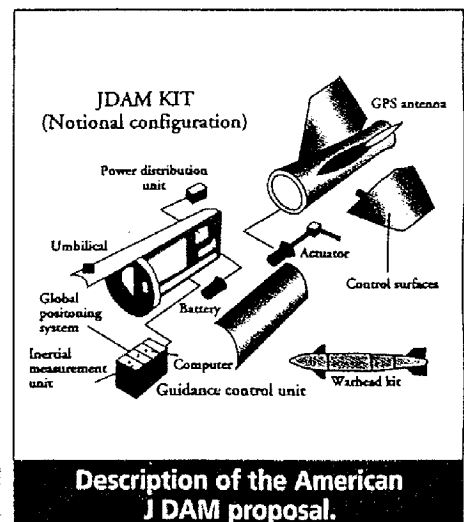
Deze technische aanpassing bestaat uit een autonoom navigatiesysteem, die de bom aanstuurt. Hierdoor is deze bom in staat om doelen te bereiken over afstanden, die door de ("domme") vrijvallende bom volgens de ballistische wetten, niet kan bereiken.

NAVIGATIESYSTEEM

Tijdens de Golfoorlog is er door Geallieerden veelvuldig gebruik gemaakt van GPS (Global Positioning

Systems). De grondtroepen waren met de GPS in staat om m.b.v. satellietgegevens in de woestijn hun posities zeer nauwkeurig te bepalen. Niet alleen is dit systeem te gebruiken op de grond, maar ook in het drie dimensionale. Het voordeel van de huidige generatie GPS-systemen is dat de productiekosten laag zijn en de fabrikant in staat is het apparaat in een zeer compacte vorm te produceren. Daarom is het geschikt om in een bom geplaatst te worden. De GPS bepaalt in de lucht continue de positie van de bom en geeft deze door aan een computer, die ook in de bom is geplaatst (zie foto 2). De computer bepaalt nu of de juiste koers wordt gevlogen en indien dit niet het geval is, zal hij correcties laten uitvoeren d.m.v. stuurvinnen die achterop de bom zijn geplaatst. Een aantal gegevens, zoals de positie van het aan te vallen object, moeten vooraf worden ingevoerd in de boordcomputer van de bom. Voor statische doelen, zoals commandoposten en logistieke installaties, wordt dit uitgevoerd op de basis voordat het vliegtuig opstijgt. Voor niet statische doelen, bijv een artilleriebatterij, moet de piloot dit zelf uitvoeren. De zichtcondities moeten in het laatste geval optimaal zijn. Hij moet dan via zijn eigen computersysteem en een geleiding de benodigde gegevens tijdens de vlucht invoeren en doorsturen naar de electronica van de bom. Dit kost enige tijd en concentratie.

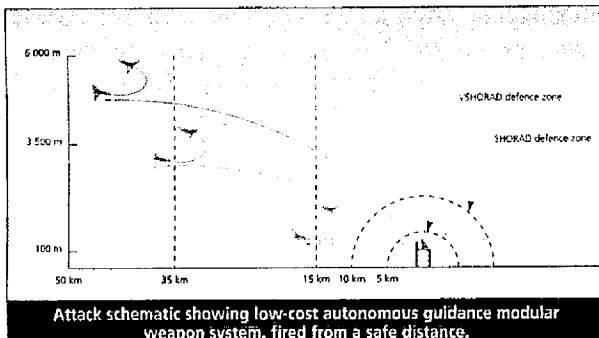
foto 2

INZET

Met deze "slimme" bommen wordt het mogelijk gemaakt om statische objecten, zoals logistieke installaties en commandoposten, tijdens het uitvoeren van CAS- en BAI-missies (zie Info-scoop nr 5-97) vanaf een grotere en veiligere afstand aan te vallen. Bij het bestrijden van niet statische objecten zal hij binnen het bereik van zowel radar- als niet radargeleide luchtverdedigingsmiddelen komen. De inzet van vliegtuigen uitgerust met "slimme" bommen zal, in het belang van de veiligheid van het vliegtuig en zijn bemanning, op een grotere afstand plaatsvinden dan bij TV- of Lasergeleide bommen. Het vliegtuig blijft buiten het vuurbereik van de tegenwoordige VSHORAD¹ en zelfs SHORAD² wapensystemen, indien deze locaties hebben betrokken, die afgestemd zijn op de inzet van TV- of Lasergeleide bommen (zie foto 3). Het vliegtuig zal bij deze luchtaanvallen niet meer visueel worden waargenomen. Eenheden komen tot de constatering dat ze vanuit de lucht zijn aangevallen, als de inslag al heeft plaatsgevonden.

foto 3

Weersomstandigheden, zoals mist en duisternis, hebben geen invloed op de inzet van deze "slimme" bom.

EEN ANDERE LUCHT-DREIGING?

Gevechtsvliegtuigen zullen in de toekomst alleen nog maar gebruik maken van wapensystemen, zoals de "slimme" bom, die exact op het doel terechtkomen (zie foto 4). Veel landen zijn in het bezit van domme bommen en vooral voor landen met een

¹ VSHORAD = Very Short Air Defence

² SHORAD = Short Air Defence

klein budget is deze eenvoudige en niet kostbare technische toepassing een mogelijkheid om hun wapenarsenaal te modificeren. Binnen twee jaar zijn de fabrikanten in staat om deze "slimme" bom op de markt te brengen.

Door de ontwikkeling van deze "slimme" bom zal er een geheel andere en nieuwe luchtdreiging ontstaan.

Je ziet en hoort niets, je voelt het alleen. Maar dan is het te laat.

WAT TE DOEN?

Een ontwikkeling voor een andere luchtdreiging houdt in dat de grondtroepen zich zullen moeten aanpassen aan deze nieuwe dreiging. Als de vijand vroegtijdig commandoposten of logistieke installaties kan ontdekken,

heeft hij de mogelijkheid om deze doelen met deze "slimme" bommen aan te vallen zonder hierbij zelf ontdekt te worden. Om dit te voorkomen zal de

S2/G2 over de inzet van deze wapensystemen tijdig moeten worden geïnformeerd. Hij moet zijn commandant gerichte adviezen geven op welke wijze hier tegen opgetreden kan worden. Dit kan b.v. zijn maximaal gebruik te maken van camouflage of van aanwezige infrastructuur om een vroegtijdige ontdekking vanuit de lucht te voorkomen. De door de S2/G2 verstrekte informatie t.b.v. van de ontplooiing van de luchtdoelartillerie over de inzet van deze "slimme" bommen kan leiden tot een herziening van de luchtverdediging. Deze kan dan de eenheden een zo goed mogelijke

Accuracy and efficiency of the BGL 1000 kg.

foto 4

bescherming bieden tegen luchtaanvallen met gevechtsvliegtuigen, die gebruikmaken van "slimme" bommen.

Je ziet en hoort niets,je voelt niets.

Door een juiste inschatting van de S2/G2 is het toch niet te laat.